

ИСЛАНДИЯ В ЕС: ДА, НО ПО ПРАВИЛАТА

Д-р Соломон Паси, депутат от НДСВ
Министър на външните работи (2001-2005)

Често пъти - и то в цяла Европа - изборите за Европейския парламент се фокусират върху теми, напълно отвлечени от европейската проблематика. В същото време теми от основен европейски интерес остават извън дебатите. Актуален пример е очакваната кандидатура на Исландия за членство в ЕС.

Това ще е първият случай, в който България трябва да каже ДА или НЕ за начало на преговорите с нова страна. Но правителството не е обявило намеренията си и очевидно, че гражданското общество пак ще го да изпревари, като започне дискусиите по тази малко известна, но истински важна тема.

При новите разширения на ЕС трябва внимателно да огледаме редица въпроси, свързани преди всичко със задълбочаването на интеграцията в ЕС и със засилването на Съюза. Необходимо е специално да анализираме как новите членки ще повлияят на отношенията ЕС-НАТО, които трябва да са първостепенен стратегически приоритет и за двете организации.

Затова ще е препоръчително бъдещите членки на ЕС да са членки и на НАТО, а също така и да припознават общоевропейската отбрана. От тази гледна точка присъединяването към ЕС на Исландия, която е член - основател на НАТО, има добавена стойност. (Това важи в още по-голяма степен за Турция, макар че в ЕС понякога подценяват този въпрос). Нещо повече, присъединяването на Исландия ще е заразително за Норвегия, а това ще катализира дебата в Швеция и Финландия за членство в НАТО.

Тоест, възможно е след време само 4 от сегашните членки на ЕС да не са се присъединили към НАТО: Австрия, Ирландия, Кипър и Малта, което със сигурност би ги стимулирало и те да преосмислят

политиката си към Алианса. Този анализ показва, че понякога и най-малките държави могат да стимулират мащабни геополитически процеси.

Очевидно, че от геополитическа гледна точка разширението на ЕС с Исландия би било много положително развитие.

Но за да бъде взето правителствено решение у нас за подкрепа на Исландия, тази кауза трябва да бъде популяризирана и в България. Подкрепата на България трябва да бъде спечелвана, а не да се смята за природна даденост.

Правителството на Симеон Сакскобургготски, в което бях външен министър, направи много за връзките с Исландия. Открихме българско почетно консулство там и се погрижихме да спечелим тяхното правителство и общественото мнение за присъединяването на България към НАТО.

Реципрочното, българското общество не познава достатъчно исландците. И би следвало те да се погрижат за по-добрата си реклама във всяка от страните на ЕС, от които очакват подкрепа. (В момента Исландия дори няма активно посолство в България, което да помогне в това отношение.)

Евроинтеграцията е един от най-интимните процеси на глобализацията, който предполага добра подготовка или исторически опит в съжителство със съседни. Ние, българите, трябва да бъдем убедени, че този далечен, много изолиран, но много интелигентен народ е готов да припознае саможертвите на солидарността, които евроинтеграцията изисква.

С прибързано приемане на Исландия ЕС не трябва да оставя впечатление за двойни стандарти на фона на преговорите с Турция и останалите балкански страни. Политиката за разширение трябва да бъде хомогенна. Принципите за разширение на Балканите в пълна степен следва да важат и за северните държави.

Впрочем, световната финансова и прочие кризи би трябвало да ни накарат да преосмислим много от политиките на ЕС, но това ще е предмет на друг анализ.

Любопитно е да припомним, че Исландия е географски феномен. Тя се намира на единствената суша, където северо-американската и европейската континентални плочи се срещат. Тоест приемането ѝ в ЕС е една нова и не-символична стъпка към сближаването на Европа и Северна Америка и укрепването на трансатлантическият мост в самата му среда. И това е правилна стъпка, която трябва да бъде направена по правилния начин.